

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Diervoederetikettering 2015-2016

Naleving etiketterings- en claimvoorschriften

Om een beeld te krijgen van de naleving van de voorschriften voor etikettering en het juiste gebruik van claims heeft de NVWA in 2015 en begin 2016 inspecties uitgevoerd.

Daarbij is vooral gekeken naar de etikettering van toevoegingsmiddelen en voormengsels, voedermiddelen en mengvoeders. Verder is in dit onderzoek gekeken naar het gebruik van verboden medische claims.

De voorschriften voor etikettering van toevoegingsmiddelen en voormengsels zijn opgenomen in de Verordening over toevoegingsmiddelen voor diervoeding (Verordening (EG) nr. 1831/2003).

De etikettering van voedermiddelen en mengvoeders is vastgelegd in de Marktverordening (Verordening (EG) nr. 767/2009).

Etikettering

Algemeen uitgangspunt voor de etikettering en de aanbiedingsvorm van diervoeders:

1. harmonisatie van de voorwaarden voor het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders;
2. streven naar een hoog beschermingsniveau van diervoederveiligheid en daardoor bescherming van de dier- en volks gezondheid;
3. traceerbaarheid diervoeders;
4. voorlichting aan de gebruiker (samenhangend, duidelijk, transparant, begrijpelijk).

Misleiding

Etikettering en informatieverstrekking:

- a. mag op geen enkele manier 'misleidend' zijn voor de gebruiker. Met name voor wat betreft de bestemming (diersoort) of de kenmerken (aard, eigenschappen, samenstelling, hoeveelheid, houdbaarheid) van het diervoeder. Ook mag men aan een diervoeder geen effecten of eigenschappen (claims) toeschrijven die het niet bezit, of suggereren dat een diervoeder bijzondere kenmerken vertoont, hoewel alle soortgelijke voeders dezelfde kenmerken bezitten.
- b. dient dusdanig te zijn dat de afnemer de juiste diervoederkeuzes kan maken die optimaal aansluiten bij de behoeften van het dier.

Inspecties 2015-2016

In 2015 en begin 2016 zijn inspecties met betrekking tot etikettering uitgevoerd bij diervoeder-exploitanten, producenten en handelaren in toevoegingsmiddelen, voormengsels en mengvoerders.

Wat is onderzocht?

Bij de inspectie is gekeken naar:

1. verboden (medische) claims (Verordening (EG) nr. 767/2009, artikel 13);
2. etiketteringsinformatie op websites van deze bedrijven (Verordening (EG) nr. 767/2009, artikel 3,) en artikel 11);
3. etikettering van toevoegingsmiddelen en voormengsels (Verordening 1831/2003, artikel 16);
4. toepassing van in de EU toegelaten diervoederadditieven volgens de wettelijke voorschriften van Verordening (EG) nr. 1831/2003 (bijvoorbeeld juiste doeldieren, doseringen niet boven wettelijk maximum);
5. aanwezigheid van niet in de EU toegelaten diervoederadditieven;
6. verder zijn alle etiketteringsklachten uit binnen- en buitenland van het laatste half jaar van 2015 bij deze inspecties meegenomen.

Aanpak

In 2015 zijn vooral medische claims op websites beoordeeld. Daarnaast zijn de bedrijven, die diervoeders via een website verkopen, erop geattendeerd dat:

- a. de etikettering van de producten conform de Verordening (EG) nr. 767/2009 (artikel 11) leesbaar op de website moet staan en
- b. als bedrijven gebruik (gaan) maken van toegestane claimteksten, het bedrijf een aantoonbaar wetenschappelijke onderbouwing moet hebben passend bij tekst en product.

De inspecties zijn waar mogelijk op kantoor uitgevoerd (zogenoemde 'bureau-inspecties'). De bedrijven zijn voorafgaand aan deze inspecties hiervan op de hoogte gebracht. Het uitwisselen van gegevens en van de inspectiebevindingen heeft telefonisch én per mail met de bedrijven plaatsgevonden.

Voor het beoordelen of de etiketteringsgegevens voldoen aan de geldende wetgeving heeft de NVWA de volgende gegevens opgevraagd:

1. het actuele etiket van het product;
2. de complete samenstelling (receptuur) van het product (inclusief de complete samenstelling van het in het product verwerkte voormengsel);
3. waar nodig extra informatie met betrekking tot specifieke ingrediënten (bijvoorbeeld specificatiebladen van toevoegingsmiddelen).

Aantal inspecties

In 2015-2016 zijn 102 diervoederbedrijven geïnspecteerd op etikettering.

Bij 30 bedrijven is specifiek de etikettering van toevoegingsmiddelen en voormengsels beoordeeld en bij 27 bedrijven zijn met name verboden (medische) claims beoordeeld.

De afhandeling van de ontvangen etiketteringsklachten (vooral verboden (medische claims)) heeft bij 45 bedrijven plaatsgevonden.

Bij 44 bedrijven is een bureau-inspectie uitgevoerd (43%).

Tabel 1: Overzicht van uitgevoerde inspecties

Inspecties	Aantal
Etikettering toevoegingsmiddelen	30
Medische claims diervoeding (incl. klachten)	72
Eindtotaal	102

Resultaten

In tabel 2 staat een overzicht van de meest in het oog springende bevindingen. Hieronder worden de resultaten weergegeven voor:

1. toevoegingsmiddelen en voormengsels;
2. claims op diervoeding.

Toevoegingsmiddelen en voormengsels

Bij 15 van de 30 geïnspecteerde bedrijven (50%) zijn tekortkomingen met betrekking tot etikettering van toevoegingsmiddelen geconstateerd. Bij 3 bedrijven (10%) is een maatregel genomen (schriftelijke waarschuwing).

Verder is geconstateerd dat:

1. de etiketverantwoordelijke vaak elders in Nederland, andere lidstaat of buiten de EU is gezeteld.
2. door veel (tussen)handelaren met al dan niet 'private label' etiketten het achterhalen van de juiste gegevens niet eenvoudig is.
3. de oorspronkelijke specificatiebladen worden omgezet in bedrijfseigen specificatiebladen / technische datasheets. Hierdoor corresponderen de gegevens niet altijd met de gegevens volgens de toelating van het toevoegingsmiddel. Dit bemoeilijkt het beoordelen van de betrouwbaarheid van de gegevens en het achterhalen van de oorspronkelijke producent.
4. bedrijven voegen eigenschappen (claims) aan toevoegingsmiddelen toe waarvoor geen toelating is afgegeven.
5. specifieke (verplichte) bepalingen (onder andere gebruiksaanwijzingen, mogelijke risico's voor bepaalde diersoorten), die in de verordening van het betreffende toevoegingsmiddel staan vermeld, niet altijd vermeld worden. Deze bepalingen zijn van belang voor alle vervolgcactiviteiten (produceren en etiketteren van voormengsels/ mengvoeders).
6. in plaats van met de officiële namen uit het register van toegelaten diervoederadditieven, zijn toevoegingsmiddelen onder merknaam of niet correct geformuleerde namen op de markt.
7. doordat het register van toegelaten diervoederadditieven regelmatig wijzigt, wordt de beoordeling of toevoegings-middelen en/of voormengsels, mede door de lange houdbaarheidstermijnen van deze producten, nog volgens de geldende wetgeving in de handel zijn bemoeilijkt.

Gelijke samenstelling - voormengsel of aanvullende diervoeder?

Volgens de definities van voormengsels en aanvullende diervoeders kan het voorkomen dat producten met dezelfde samenstelling als voormengsel én als aanvullend diervoeder op de markt zijn. Indien een product minimaal twee voedermiddelen bevat kan het volgens de definities een voormengsel of aanvullend diervoeder zijn.

Een voormengsel kan een mengsel zijn van een of meer toevoegingsmiddelen met als drager voedermiddelen of water (Vo. 1831/2003, artikel 2 lid 2).

Een aanvullend diervoeder is een mengsel van tenminste twee voedermiddelen, met een hoog gehalte aan bepaalde stoffen.

Aanvullende diervoeders zijn vanwege hun samenstelling alleen geschikt als dagrantsoen als ze samen met andere diervoeders worden gebruikt (Verordening 767/2009, artikel 2, lid 2 h en j).

Voormengsels zijn echter niet bedoeld voor (niet geschikt) rechtstreeks aan het dier te voeren (bijvoorbeeld door te hoge concentraties micro-componenten per dier, of door inhomogene verdeling incorrecte dosering per dier).

Producten, die gezien hun samenstelling voormengsels zijn, en op de markt aangeboden worden als aanvullend diervoeder kunnen bij directe voeding aan het dier een risico zijn voor het dier. Gezien de complexe samenstellingen is het niet altijd eenvoudig te bepalen of deze producten al dan niet direct aan het dier verstrekt kunnen worden en daardoor is het lastig aan te geven volgens welke wetgeving deze producten dan geëtiketteerd zouden moeten worden.

Ook is geconstateerd dat aanvullende diervoeders voor de EU-markt als voormengsels worden geëtiketteerd voor export naar landen buiten de EU. Landen buiten de EU kennen vaak het begrip 'aanvullend diervoeder' niet. Etiketteringseisen buiten de EU is afhankelijk van het ontvangende land.

[Aanbeveling 2011/25](#)

Medische claims op diervoeding

Er is met name aandacht besteed aan de verboden (medische) claims (Vo. (EG) nr. 767/2009, art. 13.3) op websites.

72 bedrijven zijn geïnspecteerd op verboden (medische) claims (inclusief klachtenafhandeling). Het betreft 45 klachten afkomstig van overheden, bedrijven en consumenten uit Nederland en andere lidstaten (met name België en Duitsland).

72 bedrijven zijn geïnspecteerd op medische claims. Bij 2 bedrijven zijn voor medische claims op zakgoed rapporten van bevindingen opgesteld en bij 29 bedrijven zijn schriftelijke waarschuwingen afgegeven.

Een aantal bedrijven heeft per direct de website aangepast door claims te verwijderen, aan te passen in toegestane teksten of door de website uit de lucht te halen.

Via herinspecties is in 2016 gecontroleerd of de inspectiebevindingen bij de bedrijven zijn verholpen.

Verder is geconstateerd dat:

1. er een diversiteit is aan verboden medische claims (ziektes-ziektesymptomen) in (in)directe relatie tot diervoeders en algemene informatie over aandoeningen bij dieren.

Meest voorkomend bij diervoeders voor paarden en petfood. Gevolgd door de voeders voor andere voedselproducerende dieren (onder andere het terugdringen van het antibioticagebruik speelt hierbij een rol).

2. veel (tussen)handelaren (inclusief websitehandelaren), al dan niet met 'private label' etiketten, klakkeloos medische claims overnemen of aanprijzen zonder dat duidelijk is wie de juiste claim eigenaar (producent) is.
3. producten die via websites worden verkocht meestal niet voldoen aan de etiketteringseisen van de Marktverordening (Verordening (EG) nr. 767/2009 (artikel 11.3)).

Door toename van het aantal (grensoverschrijdende) websites met verkoop van diervoeders wordt 'het toezicht houden op...' bemoeilijkt.

Vier van de 45 klachten waren ongegrond omdat:

- a. de toegepaste gezondheidsclaims zijn toegestaan en de wetenschappelijke onderbouwing aanwezig is (2x);
- b. de voedermiddelensamenstelling, conform vereisten is, in aflopend gehalte en conform receptuur (1x);
- c. op website alleen humane producten staan (1x).

Tabel 2: Overzicht van meest in oog springende bevindingen inspecties 2015-2016

Bevindingen	Opmerking	Voldoet niet
Producten vallend onder Verordening (EG) nr. 1831/2003		
Ontbreken functionele groep, codering en/ of specifieke benaming toevoegingsmiddel	7	
Etikettering niet in de Nederlandse taal	3	
Oneigenlijk gebruik (voormengsel in plaats van toevoegingsmiddel, niet voor doeldier, niet toegestaan via drinkwater)	3	
Het woord 'toevoegingsmiddel' ontbreekt	2	
Product geen voormengsel maar is een aanvullend diervoeder (= etikettering volgens verordening (EG) nr. 767/2009)		1
Etikettering niet conform artikel 16 van verordening (EG) nr. 1831/2003		1
Producten vallend onder Verordening (EG) nr. 767/2009		
Websites met verboden (medische) claims		29
Websiteverkoop: etikettering niet conform verordening (EG) nr. 767/2009, artikel 11, lid 3	5	
Verboden (medische) claims op etiketten zakgoed		2
Toevoegingsmiddel boven wettelijk toegestane norm in product	1	
Gebruiksaanwijzing: ontbreekt, niet volledig, niet bruikbaar voor eindverbruiker	2	
Etikettering in het algemeen niet conform verordening (EG) nr. 767/2009	11	4
Verplichte vermelding functionele groepen additieven ontbreekt	2	
Totaal	36	37

Conclusies

Medische claims

De NVWA heeft een grote diversiteit aan verboden medische claims geconstateerd. Bij 31 van 72 onderzochte bedrijven zijn verboden (medische) claims aangetroffen (43%).

Etikettering

Bij 15 van de 30 geïnspecteerde bedrijven (50%) zijn tekortkomingen met betrekking tot etikettering van toevoegingsmiddelen geconstateerd.

Meest voorkomende afwijkingen: ontbreken van functionele groep, codering en/of functionele benaming niet conform toelating; etikettering niet in het Nederlands.

Verder is vaak sprake van niet-eenduidige etikettering met betrekking tot voormengsel en/of aanvullend diervoeder.

Website verkoop

Producten die via internet te koop worden aangeboden voldoen meestal niet aan de etiketteringseisen van de Marktverordening.

Vervolgaanpak NVWA 2017

Informatie op websites van bedrijven

Op basis van de bevindingen van de inspecties 2015-2016 organiseert de NVWA in 2017 vervolgininspecties.

De bedrijven, die diervoeders via de website verkopen, zijn bij de inspecties in 2015- 2016, geattendeerd op dat de etikettering van de producten conform de Marktverordening (Verordening (EG) nr. 767/2009 (artikel 11) leesbaar op de website moet staan.

Analytische bestanddelen		Nutritionele toevoegingsmiddelen	
Ruw eiwit	24,0 %	Vitamine A	1600
Ruwe celstof	1,9 %	Vitamine D3	160
Ruw vet	16,5 %	Vitamine E (dl- α -tocopherolacetaat)	250
Wacht	6,5 %	Ijzer	130
Calcium	7,0 %	Zink	100
Fosfor	1,0 %	Mangaan	20
Magnesium	0,8 %	CU (koper (II) sulfaat-pentahydraat)	5
	0,3 %	Kobalt	2
		Jodium	1
		Selenium	0

De NVWA voert in 2017 inspecties uit om te toetsen of de online verkoopwebsites voldoen aan de Marktverordening.

Onderbouwing van gezondheidclaims

De bedrijven, die gebruik (gaan) maken van toegestane teksten voor gezondheidsclaims, moeten aantoonbaar een wetenschappelijke onderbouwing beschikbaar hebben, passend bij claimtekst en product, op het tijdstip dat het diervoeder in de handel wordt gebracht (Marktverordening ((EG) nr. 767/2009, artikel 13).

De NVWA is in 2016 gestart met een pilot 'Beoordeling gezondheidsclaims'.

Vanaf 2017 wordt de beoordeling van deze claims, in combinatie met handavingscommunicatie, door de NVWA meer stelselmatig opgepakt.

Informatievoorziening door NVWA

De informatievoorziening met betrekking tot de etikettering van diervoeders op de NVWA website wordt in de eerste helft van 2017 verbeterd.

Gesprek met sector

De resultaten van etiketteringsonderzoek 2015 en 2016 worden in de eerste helft van 2017 besproken met de relevante brancheorganisaties.

Dit is een uitgave van:
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Catharijnesingel 59 | Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl
april 2017